

'Hitlersnor voor Merkel ook binnenlands probleem'

Opinie

Achtergrond - 5 april 2013

Alle lidstaten kijken in de crisis naar het machtigste land van de Europese Unie. Maar o wee als Duitsland zijn stem laat gelden. Dan zijn Duitsers weer nazi's, schrijven Pim Huijnen en Katharina Garvert-Huijnen van het Duitsland Instituut in Trouw.

De Duitsers hebben er schoon genoeg van. Ze staan met z'n allen garant voor honderden miljarden euro's om de euro overeind te houden, maar voelen zich de risee van Europa. Of het nu in de straten van Athene, Madrid of Nicosia is, telkens weer doemen bij protesten portretten op van de Duitse bondskanselier Angela Merkel met Hitlersnor of hakenkruis.

Hóór de ergernis in de stem van de Deutschlandfunk-columnist over die eeuwige loze vergelijkingen met het Hitler-regime (google op 'Germanen' en 'bashing').

Blijkbaar hebben de decennia na 1945, waarin Duitsland in het Europese eenwordingsproces zorgvuldig verreed te dominant op te treden, weinig sporen achtergelaten. Ook 68 jaar na het einde van de Tweede Wereldoorlog wordt Duitsland te pas en te onpas herinnerd aan de zwartste bladzijdes uit zijn verleden.

Hardnekkigheid

Merkel-met-de-Hitlersnor verbeeldt het Duitse dilemma in Europa: alle lidstaten kijken in de crisis afwachtend naar het machtigste land, maar o wee als het zijn stem laat gelden. Dan zijn het plots weer nazi's die de rest hun wil willen opleggen. Alsof ze werkelijk nu met bezuinigingspakketten proberen recht te zetten wat destijds met mitrailleurs mislukte.

Tegelijk zadelt deze Europese crisis Merkel zo met haar eigen dilemma op: de schuldenstaten vallen over Merkel heen vanwege de hardnekkigheid waarmee ze hen tot bezuinigingen dwingt. Tegelijk wordt ze thuis aangevallen omdat ze aan het eind van het liedje toch weer haar handtekening onder elk Europees reddingspakket zet. Want wie mag dat betalen?

Die kritiek in het thuisland is voor Merkels politieke toekomst nog gevaarlijker dan

de Cypriotische posters waarop ze in nazi-uniform prijkt. Merkel moet later dit jaar tenslotte niet in Griekenland, Spanje of Cyprus vrezen voor herverkiezing, maar in Duitsland zelf.

Voor veel Duitsers zijn de Zuid-Europese landen vooral zelf schuldig aan hun economische malaise. Zoals het daar ook een steeds wijder verbreide gedachte is dat de hardwerkende Duitser financieel moet opdraaien voor zijn siësta-lievende, geld uit het raam gooiende zuidelijke buurman. De recente crisis op Cyprus heeft het vertrouwen van de Zuid-Europeanen dat Merkel het beste met hen voorheeft verder verzwakt. Tegelijk geloven steeds minder Duitsers dat het Merkel is die het beste op hun spaarcenten past.

Helmut Kohl

Merkel zal zich tot de Bondsdagverkiezingen op 22 september staande moeten houden. Afwijken van haar bezuinigingskoers in Duitsland zelf en ten opzichte van de Europese schuldenstaten ziet ze daarom niet zitten. Nu al wordt ze rechts ingehaald door de nieuwe partij *Alternative für Deutschland* die ervoor pleit dat Duitsland zich helemaal uit de euro terugtrekt. Het is niet waarschijnlijk dat deze club als recente nieuwkomer de kiesdrempel haalt. Maar ze zou dankzij de kiezers die het zat zijn hun spaarcenten richting het zuiden te zien vloeien wel flink wat stemmen bij Merkel kunnen weghalen.

Daar draagt het Zuid-Europese Duitsland-bashing ook aan bij. Het zorgt ervoor dat Duitsers zich steeds minder verplicht voelen aan hun Europese partners. De peilingen voorspellen een nek-aan-nek race tussen de twee traditionele coalities zwart-geel (CDU/CSU en FDP) en rood-groen (SPD en Die Grünen). De *Wahlalternative* zou zomaar voor het zetje kunnen zorgen dat de regering-Merkel de overwinning kost.

De bekende Duitse politicoloog Karl-Rudolf Korte verweet Merkel vorige week in *Die Zeit* dat ze, nog los van de inhoud, haar Europese koers niet goed aan haar Europese collega's verkoopt. Ze zou volgens Korte partners moeten zoeken onder de kleinere Europese landen, precies zoals Helmut Kohl altijd deed. Die begreep dat macht delen om vertrouwen te winnen voor een groot land als Duitsland een gunstige strategie is.

Hetzelfde geldt voor een intensieve reisdiplomatie, die kan helpen de Europese leiders weer dichterbij elkaar te brengen. Als Merkel de verkiezingen op 22 september niet wint, liggen dáár de kansen in Europa voor haar opvolger. Al zullen de uitdagingen overheersen. Hij moet niet alleen het imago van Duitsland in Europa, maar zeker ook het imago van Europa in Duitsland weer oppoetsen.

Dit opinieartikel verscheen op 5 april 2013 in dagblad [Trouw >>](#)

[Katharina Garvert-Huijnen](#) promoveert bij het Duitsland Instituut Amsterdam op de Duits-Nederlandse betrekkingen in Europa. [Pim Huijnen](#) is historicus en redacteur van Duitslandweb.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/2889/hitlersnor-voor-merkel-ook-binnenlands-probleem>